

LAPORAN PEMERHATIAN

Pihak Tindak Malaysia, salah satu badan bukan kerajaan yang memberi tumpuan kepada pembaharuan sistem pilihan raya, baru - baru ini mengambil bahagian dalam proses pemerhatian pilihan raya negeri Sabah (DUN Inanam Sahaja). Ini merupakan peluang kali ketujuh yang kami telah mengambil bahagian dalam sektor Program Pemerhati. Oleh sebab tatacara norma baru, pihak kami telah diagihkan untuk memantau proses pilihan raya pada hari mengundi. Berikut adalah maklumat - maklumat ringkas mengenai proses pemerhatian dari pihak Tindak Malaysia

PASUKAN

1. Pihak Tindak Malaysia telah menghantar 2 orang Pemerhati. Kedua - dua Pemerhati kami adalah calon Pemerhati terbaru dan bagi mereka, pengalaman ini adalah pertama kali dalam aktiviti ini
2. Kawasan daerah mengundi dipantau : Semua Daerah Mengundi kecuali Bantayan dan Inanam Darat
3. Kita bekerjasama dengan pihak Bersih dalam pengagihan Pemerhati untuk memberi liputan luas untuk DUN Inanam

CIRI PEMERHATIAN : HARI PENAMAAN CALON

PEMERHATIAN POSITIF

1. Dewan Menggatal adalah besar, selesa dan mempunyai kemudahan yang mencukupi. Kedudukannya dalam bandar telah memudahkan untuk pihak Pemerhati untuk memantau proses Penamaan calon
2. Tiada provokasi antara penyokong parti
3. Bilangan pihak polis yang hadir mencukupi
4. Proses penamaan calon berjalan secara lancar

PEMERHATIAN NEGATIF

1. Walaupun pengumuman telah diberikan oleh SPR yang menyatakan perhimpunan tidak dibenarkan, namun penyokong - penyokong parti masih hadir
2. Masa antara masa terakhir untuk penamaan calon dan pengisytiharaan keputusan penamaan calon agak lama (iaitu lebih daripada dua jam). Ini mungkin disebabkan 10 calon telah sah untuk bertanding untuk pilihan raya

CIRI PEMERHATIAN: PENGUNDIAN BIASA

PEMERHATIAN POSITIF

1. Tiada kempen politik besar - besaran ditemui
2. Kebanyakan pusat mengundi iaitu sekolah mudah bagi pengundi untuk datang dan menunaikan tanggungjawab mereka
3. Pembantu dan petugas - petugas pilihan raya telah membantu warga emas mencari saluran dan menolak kerusi roda
4. Proses pengundian dilaksanakan dengan tatacara betul
5. Saluran 1 dalam SK Kolombong amat dekat dengan pintu masuk yang memudahkan pengundi warga emas dan Orang Kurang Upaya (OKU) untuk menunaikan tanggungjawab
6. Mempunyai khemah dan kerusi untuk rehat dan menunggu yang mencukupi di SK Kolombong dan di SK Lok Yuk Menggatal
7. Mempunyai petugas/ RELA yang mencukupi untuk membantu pengundi
8. Proses penutupan dan pengiraan pengundi telah dilaksanakan mengikut tatacara dan panduan yang betul
9. Ketua Tempat Mengundi menerangkan kepada ejen mengundi mengenai perhitungan undi terutamanya proses mengenal pasti undi patut ditolak atau diterima

PEMERHATIAN NEGATIF

1. Kenderaan dengan panji parti politik didapati melawat pusat mengundi

2. Untuk sesetengah pusat mengundi (contoh SK Lok Yuk Inanam), kerusi tidak disediakan untuk pengundi - pengundi Saluran 1. Untuk Pusat mengundi (SK Good Shepherd Menggatal), ruang menunggu Saluran 4,5 & 6 tidak mencukupi sehingga menyebabkan pengundi beratur di bawah matahari yang terik
3. Sesetengah notis - notis yang dipamer di luar Tempat Mengundi tidak mudah dilihat. Contohnya, tanda - tanda untuk arah untuk masuk ke SK Kolombong patut ditambah
4. Saluran 1 (SK Lok Yuk Inanam) tidak mempunyai papan untuk memudahkan pengundi OKU (berkerusi roda) untuk masuk ke dalam saluran. Situasi telah diatasi apabila petugas - petugas pilihan raya membantu pengundi OKU
5. Sesetengah petugas - petugas pilihan raya tidak menerima undi pos
6. Sesetengah saluran tidak mempunyai meja untuk ahli Ejen Tempat Mengundi (ETM) dan saluran lain mempunyai meja untuk ETM

CADANGAN PENAMBAHBAIKAN:

1. Kekeliruan yang berlaku untuk pengagihan pihak Pemerhati untuk DUN Inanam menyebabkan pihak kami hilang peluang untuk memerhati proses Pengundian Awal. Walaupun salah satu pemerhati kami telah meletakkan nama untuk Undi Awal, sehari sebelum Undi Awal, pihak kami mendapati nama Pemerhati kami hilang daripada senarai untuk Undi Awal. Rekod SPR agak berlainan dengan apa yang kami bersetuju untuk ditugaskan pada hari taklimat. Pihak SPR patut mengkaji bagaimana untuk mengelakkan kesilapan kecil yang boleh mengundang kekecewaan dalam golongan Pemerhati
2. Notis tanda menunjukkan arah masuk dan arah keluar yang jelas patut diletakkan
3. Petugas - petugas pilihan raya dicadangkan untuk mengundi pada Hari Awal (untuk menggantikan tatacara sekarang iaitu Undi Pos)
4. Untuk akses pengundi OKU, petugas - petugas Pilihan Raya bersama dengan Pejabat Pegawai Pengurus patut mengkaji kawasan pusat mengundi secara terperinci. Apabila kajian terperinci dilaksanakan, penambahbaikan tertumpu kepada kemudahan pusat mengundi boleh dibuat (seperti meletak papan untuk Saluran 1)

SEKIAN

MAKLUMAT OLEH:

CHRYSTIN CHOO & EMMANUEL LO

PEMERHATI PRN SABAH (DUN INANAM)

TINDAK MALAYSIA

DISUNTING OLEH:

DANESH PRAKASH CHACKO

PENGARAH TINDAK MALAYSIA